

עין משפט
גר מצוה

פרד:

כיצד משתתפין פרק שמיני עירובין

מסורת הש"ס

א ונטויע אר"ם ס"י טנה
קפ"י טו:
ב ומ"י פ"ד מ"ג טנה
ה' ט וטויע אר"ם ס"י
טנה טפ"י טו:

רבינו חננאל

ת"ש וכן ב' גוטרות
זו למעלה וזו לעיונה
מחיצה לעיונה ולא עשו
למחצתה שמים אסורות
עו שיעורו. ופרקי רב
ארא בר אבהו בבבאי
בני תחתונה דרך עליונה
למלאות אבי אמר כגון
דקיימא חרוביה סמוכות
זו לזו בתוך י' טפחים,
ולא מיבעיא קאמר כו.
ואסיקנא כל במדא רשאה
לא אסרין כל ביהא ביה
ולזה קשה. פי' חזק
רשואה (אין קיימין
חרוביה בתוך י' טפחים.
ומנא תירא, כי הא דאמר
רב יהודי אמר שמואל,
גג הסמוך לרשות הרבים.
צריך סולם קבוע להחירו.
ורקיקין סולם קבוע אין
סולם עראי לא. אמאי לזה
שפסול עראי חשיבישו
בגתא הוא אמאי לא
ידיבין ליה. לאו משום
דאסרין כל חזא רשואה
לא אסרין כל שחשיבישו
בגתא ליה ידיבין (ליה).
ודחי רב פסא לאו פסול
דחזא רשואה אינון אלא
משום דשחשיב ביה
כבונא וסודרא. פי' לובש
כונא וסודרא ומשיל
לזו להאי גג מרשות
הרבים שנמצא שחשיב
בו עדי כותף. אמאי
רב יהודה אמר שמואל

לא מיבעיא קאמר. דבשלמא לרב נקט עשו לעיונה כו' לאשמעין
לזה צוריקה ולזה בשלשול שיהא אסורים אלא השמא דקיימי
בגו עשרה מה לי עשו לעיונה מה לי עשו למחצתה כך פירש רש"י
ולרב אלא בר אבהו נמי דאוקמה בבבאי בני תחתונה דרך עליונה
למלאות קמ"ל טובא אע"ג דאמר
כסף כותב מעבדין (לעיל דף נט):
דטולס חזק ממילא עליו ולא אסר
הכל לענין ליחשב תשמיש בנחת
כלזה בשלשול ולזה בשלשול אסרי:
גג הסמוך לר"ה. פירש בקונטרס
שאינו מוקף חצר בכל נדדיו אלא
ידו אחד רה"ר וסמך גג גבוה עשרה
וחם שם מרפסת דלא גבוהה עשרה
מרה"ר וממנה עולין לגג ופחות
מעשרה הוא לה אלמא אע"ג דלמרפסת
כפתח ולבני רה"ר אינו ראויו כיון
דמרפסת ורה"ר בגו עשרה דהרדי
קיימי אסרי אהרדי דאי לאו הכי
טעמא מאי הוי הוי דמרפסת
מגופסת היא למעלה ופחות נעשרה
אמות לרה"ר דאי לא מגופסת היא
סביב כיון דלא גבוהה עשרה כרמלית
היא וסולם לאו מתיב עה דקא מטלטל
מכרמלית לרה"י וקשה לר"י להעמיד
כשם מרפסת בין רה"ר לגג דאינו
מוזכר הכא מרפסת כלל ועוד אי

מרפסת מגופסת (א) היאך בני רה"ר אסרין עליה ועל הגג ואי דליכא
גיפסיה היאך לה כרמלית והגג נפרק לה בעשרה ואי בלא מרפסת
אימי וקאי גגה בתוך עשרה אס כן הוי כרמלית ואר"י דמיירי שפיר
בלא מרפסת ובני רה"ר משתמיש בו לפי שאינו גבוה עשרה ואינו
נפרק למלאו וכגון שאר גג גבוה עשרה או כל הגג למטה מעשרה
וחם לו מעקה ופחות לרה"ר נעשרה או נפחות וקאמרין דלריך סולם
קבוע להחירו אבל בלא סולם אין בני חצר רגילים בו ומטלטלין ממנו
בני רה"ר שרגילו להשתמש (י) מורת דירוק ומשוי לבו (חד) קרפף
ואסור לטלטל ממנו לחצר לרבנן ולר"ש נמי כלים ששבתו בית אסור
להוציך מחצר לגג כיון דנעשה קרפף ולא דמי לחצר או מני שפוחים
לרה"ר נעשרה דאין בני רה"ר אסרים עליו דהתם איכא דירוק
גמורין ואין כח לבני רה"ר לנטול וקא אמרין דילמא כבומתא
וסודרא דרגילין להניח שם בני רה"ר כשהם עייפין אע"פ שגבוה
עשרה נחת משוי קל הוא כפיירש בקונטרס ותשמיש נחת (ט) ולא דמי
לרשות שבין שתי חצרות לזה נפתח ולזה צוריקה דחצר אין משתמשין
בו כבועים אלא בכלים כבדים ור"ת מפרש בענין אחר גג הסמוך
לרה"ר ומקום בתוך עשרה לריך סולם קבוע להחירו דכיון דמוכו
רה"י היא ולא דמי לחצר כרמלית וסולם קבוע שנתחזר ממעט כח
כרמלית שנתחזר דלא הוי כרמלית מעליא ודייק סולם קבוע אין סולם
עראי לא חף על גב דע"י סולם עראי הוי תשמיש נחת טפי לחצר
(ו) מבני רה"ר דלית להו לבני רה"ר אפילו סולם עראי ואפ"ה כיון
דבתוך עשרה קיימי אסרי ודחי רב פפא דלכני רה"ר נמי איכא
תשמיש נחת כבומתא וסודרא דראשו של אדם סמוך לגג והוי
תשמישו בנחת בלא סולם כלל כלכני חצר בקולם ולהכי לריך
סולם קבוע להחיר כרמלית גרוע כזה דהוי מוכי רשות היחיד:

מעשרה הוא לה אלמא אע"ג דמרפסת כפתח ולבני רה"ר אינו ראויו כיון
טעמא מאי נינהו. וכגון דמרפסת מגופסת היא למעלה ופחותה ב"י אמות לרה"ר דאי לאו מגופסת היא סביב כיון דלא גבוהה עשרה כרמלית
היא וסולם לא מהני לה דקא מטלטל מכרמלית לרה"י: כבומתא וסודרא. שרגילין לתת עליו בחול כובעין ומעפורת ותשמיש טה והגון הוא
להס למשאי קל כזה ואע"פ שאינו ראויה להס לכתוף משאי כד דלאמר ביציאות השבת (שם דף ט.) תשעה חוץ לכתוף אבל י' לא ה"מ למשאי
כד ומיהו לכתוף וסודרא חוץ כשני אדם עייפין בימות החמה נוטלין כובעיהן וסודרין מראשיהן עד שיפוח הרוח בהן הלכך אסרי עלייהו
ואפילו לא קיימא מרפסת בגו י' ולא דמי לרשות שבין ב' חצרות לזו נפתח ולזו צוריקה דחצר לאו תשמישיה בעי כובעים קלים אלא בכלים
כבדים וכי גבוה כותל י' לא חזי לתשמישיה דחצר (ט) ונתנין אותו לה שבתה אבל לבני רה"ר חזי. ואית דמוקי להא דר"ג בגג פחות מעשרה
וא"א דל"כ ה"ל כרמלית דכל רשות שרצונה ד' ואינה גבוהה עשרה אלא רה"ר כרמלית היא וכיון דהכי הוא סולם מאי מהני. ואני שמעתי בגו
עשרה דהרדי שאינו רחוק מרה"ר עשרה וא"א לומר כן שלא שיערו חכמים עשרה לנחת אלא בגובה ולא שיערו ארבעה אלא במשך:
בור

שמי גוטרות אר"ם. היא. גוטרות שאי למעלה מן היסוד ב' ז'
ויזין בולטין מן העלייה שעל שפת היסוד וקובעין נפרים מזה לזה והיא
גוטרות ומן אין ממלאין ממנה נחת לפי שהגוטרות רה"י שגובה
ורצנה הרבה והיסוד כרמלית אלא א"כ עשו לה מחיצה עשרה בין
למעלה בין למטה שחוקקין נקב
ארבעה כעין פי בור ועושין מחיצה
סביבותיו למעלה או למטה ומשלשל
דלי וממלא ומשיב כלאו פיות המחיצה
יורדין וסוממין עד תהום דלאמר
כפ"ק (דף יב.) קל הוא שהקילו חכמים
גמים שמחיצה תלויה במרתב כגון:
וכן לא גרסינן: ב' גוטרות או
למעלה מן. ואין מכוונות זו על זו
אלא משוכות זו מכנגד זו בתוך ד'
ועשו לעיונה הנקב והמחיצה ולא
עשו למחצתה וכשנת זרקין בני
תחתונה יורד שלהן על מחיצות
העליונה וירד לנקב ומשלשל ומשך
ועולה: שפיין אסורין. למלאות
מפני שרשות שמהן שולטות בו והגון
שעשו אותה מחיצה כשומות
כדמוקמינן לה בפירוקין לקמן (ג.) אלמא
לזה בשלשול לבני עליונה תשמיש
מילוי זה בשלשול שמשלשל לים ולבני
תחתונה צוריקה ושלשול וקמי
שמהן אסורות ויש לזה בשלשול
עליונה למלאות דלתרוביה בשלשול:
כגון דקיימי בגו עשרה דהרדי.
נפתח הוא שיש מקצת זריקה עם השלשול ואמר שמואל לעילוי דכל
תשמיש שהוא נחת לזה מזה נתנין אותו לנחת לא תיקשי דעממא דהכא
לאו משום תשמיש אלא משום דכיון דבני עשרה דהרדי קיימין אין
רשות שלישיית בלא זו ואפילו לזה נפתח ולזה צוריקה שאין חלק
רשות ביניהן וי' אמרין רשות שלישיית הפתוחה לשמים לזה נחת ולזה
דקשה ניתנת לזה נחת ה"מ היכא דב' חצרות חלוקות בגובה י'
כגון חצר ועלייה וכגון ב' חצרות המוגדלות י' גבוהה קרקעיתן או
מחיצה עשרה ביניהן או חצר עשרה: ולא מיבעיא קאמר. כלומר וכי
תימא הואיל ובתוך עשרה קיימין וטעמא משום דאין לזו רשות בלא זו
ולא לאשמעין לזה בשלשול ולזה צוריקה (א) ונתנין אותו לזה בשלשול
מה לי עשו לעיונה מה לי עשו למחצתה: לא מיבעיא קאמר לא
מיבעיא עשו למחצתה ולא עשו לעיונה. דאיכא לאוקומי טעמא
דאיסורא משום תשמיש שהוא דהא סמוכות הן במשך הכותל בתוך ד'
תפחים כדמוקמינן לקמן (דף פח.) וגובהה נמי בגו עשרה דהרדי: אלא
אפילו כו'. דהוי לזה בשלשול ולזה במקצת זריקה ושלשול: ליסבי לזה
שמשמשו בנחת. כדשמואל הואיל ומקצת קושי יש לזה מזה: קמ"ל
דכיון כו' אסרין אהרדי. בלא שום טעם תשמיש: גג הסמוך לרה"ר.
שאינו מוקף חצר בכל נדדיו אלא ידו אחד רה"ר וסמך גג גבוה עשרה:
לריך סולם קבוע. מן העלייה לגג להחירו לנטול מן המרפסת לגג
דאי עבד ליה סולם גלי דעמיה דסלקיה לגג מבנה רה"ר וי' איהו ניחא
ליה לאשתמושי ביה: סולם עראי. כיון דמסלקיה ליה כמאל דליתיה הוא:
מ"ע. הא גג זה אינו לתשמיש בני רה"ר כלל: לאו משום. דבהכי
עסקינן דלא גביהא מרפסת עשרה מרה"ר וממנה עולין לגג ופחות
הכי כיון דמרפסת ורה"ר בגו עשרה דהרדי קיימי אסרי אהרדי דאי לאו הכי
טעמא מאי נינהו. וכגון דמרפסת מגופסת היא למעלה ופחותה ב"י אמות לרה"ר דאי לאו מגופסת היא סביב כיון דלא גבוהה עשרה כרמלית
היא וסולם לא מהני לה דקא מטלטל מכרמלית לרה"י: כבומתא וסודרא. שרגילין לתת עליו בחול כובעין ומעפורת ותשמיש טה והגון הוא
להס למשאי קל כזה ואע"פ שאינו ראויה להס לכתוף משאי כד דלאמר ביציאות השבת (שם דף ט.) תשעה חוץ לכתוף אבל י' לא ה"מ למשאי
כד ומיהו לכתוף וסודרא חוץ כשני אדם עייפין בימות החמה נוטלין כובעיהן וסודרין מראשיהן עד שיפוח הרוח בהן הלכך אסרי עלייהו
ואפילו לא קיימא מרפסת בגו י' ולא דמי לרשות שבין ב' חצרות לזו נפתח ולזו צוריקה דחצר לאו תשמישיה בעי כובעים קלים אלא בכלים
כבדים וכי גבוה כותל י' לא חזי לתשמישיה דחצר (ט) ונתנין אותו לה שבתה אבל לבני רה"ר חזי. ואית דמוקי להא דר"ג בגג פחות מעשרה
וא"א דל"כ ה"ל כרמלית דכל רשות שרצונה ד' ואינה גבוהה עשרה אלא רה"ר כרמלית היא וכיון דהכי הוא סולם מאי מהני. ואני שמעתי בגו
עשרה דהרדי שאינו רחוק מרה"ר עשרה וא"א לומר כן שלא שיערו חכמים עשרה לנחת אלא בגובה ולא שיערו ארבעה אלא במשך:
בור

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולא מנעיה
וכי ולא צוריקה אין
טמנין: (ב) ר"ה כבומתא
וכי לא חזי לתשמישיה
דחזר אבל לבני רה"ר
חזי דאין להם רש"י
אחר להשתמש להניח
כובעיהן ונתנין אותן
לזה שבפחת ואת דמוקי
לזה: (א) רש"י ד"ה גג וי'
מגופסת היא היף:
(ב) בא"ר להשתמש בו
מורת דירוק: (ג) בא"ר
ותשמיש נחת הוא ולא:
(ד) בא"ר טפי לחצר מלבני
רה"ר:

מוסף רש"י

שהיה אסורות. למלאות
נקב העליונה עד שיערו
והתחתונה נקב שלה אין
נריך למר שהיא אסורה
דלא מכרמלית לרה"י קא
ממלא (דף פח.)